

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Brierversweg-Scheewege (Damme, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018L122
December 2018 – Januari 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Wouter Van Goidsenhoven, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	13
1.3.6.2	Geplande werken	14
1.4	Assessmentrapport	17
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	18
1.4.1.1	Landschappelijke situering	18
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	23
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	24
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	25
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	26
1.4.2.1	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	26
1.4.2.2	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	29
1.4.2.3	Overzicht van de gekende archeologische waarden	32
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	41
1.5	Synthese	44
2	Bibliografie	45

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Huidige toestand van het terrein (bron: opdrachtgever).	14
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 6: Verkavelingsplan (bron: opdrachtgever).....	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 11: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).....	21
Figuur 12: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 16: Projectgebied bij benadering weergegeven op een landschapsreconstructie in de Romeinse periode (bron: Hillewaert, B. e.a. p.37).	27
Figuur 17: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).	29
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	30
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	30
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	31
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	31
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	32

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	43

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

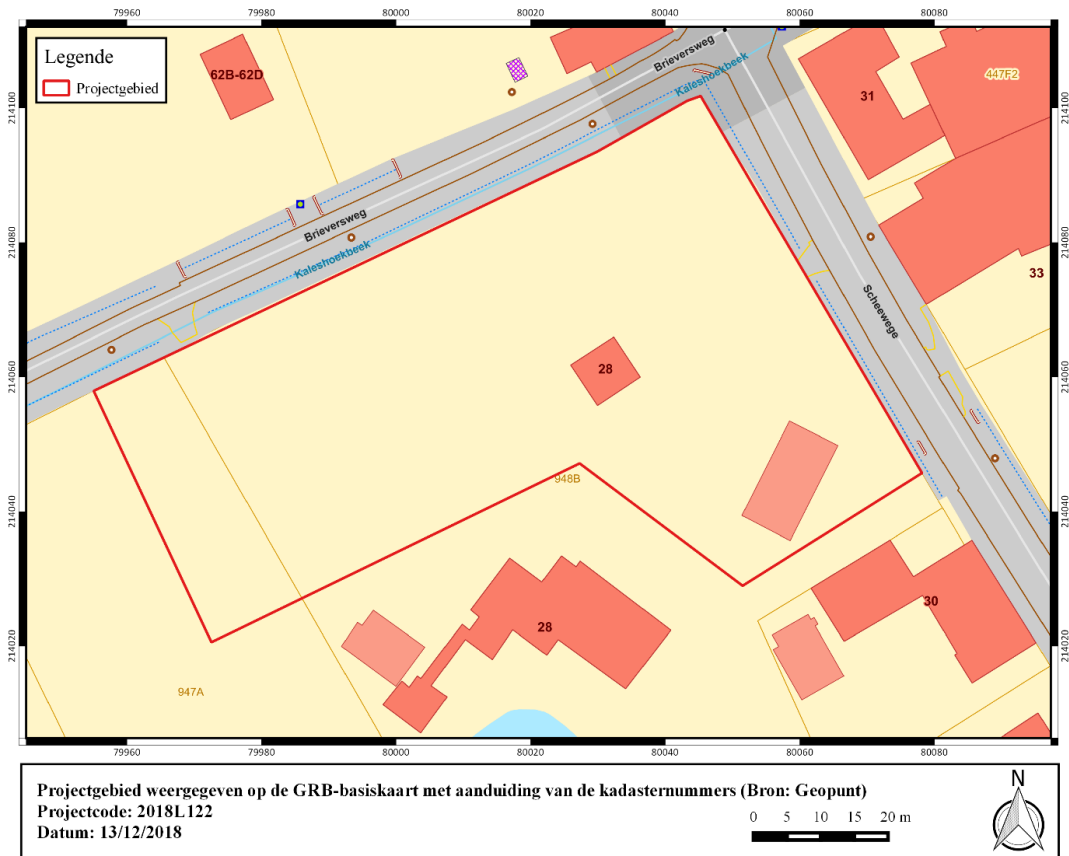
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

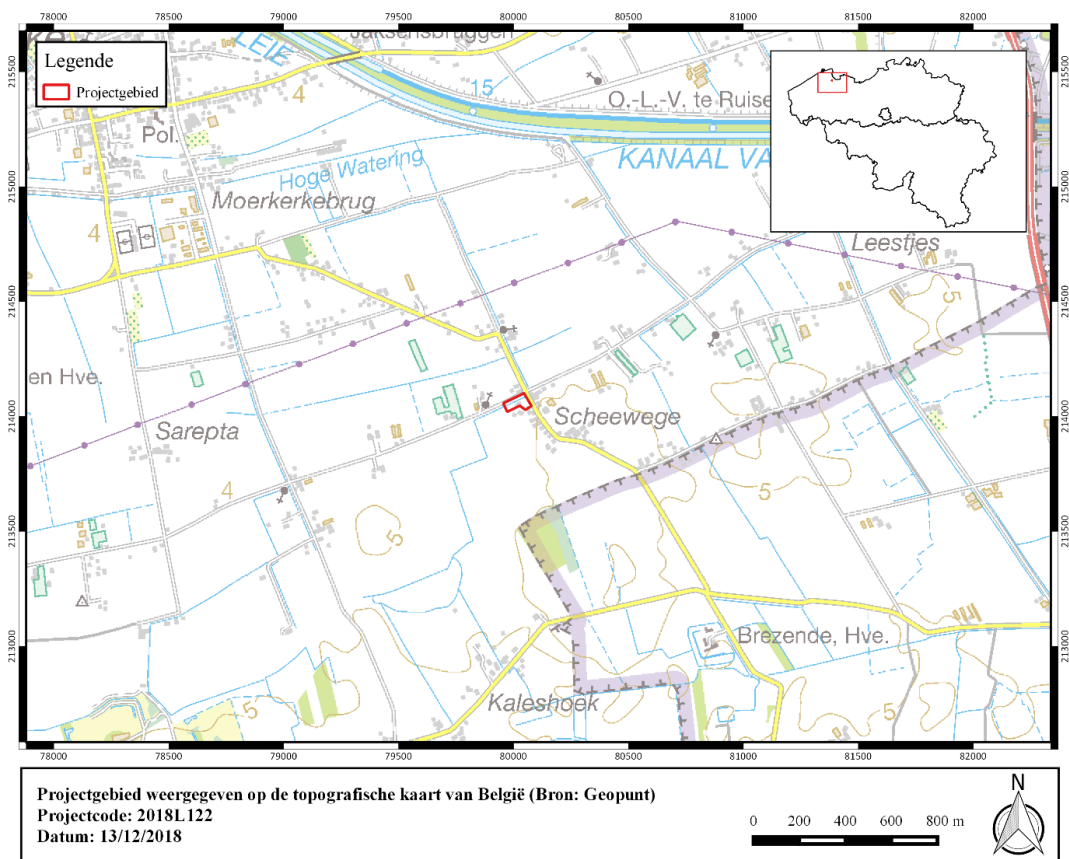
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Damme
	Deelgemeente	Moerkerke
	Postcode	8340
	Adres	Brieversweg 67- Scheewege 28 8340 Moerkerke (Damme)
	Toponiem	Brieversweg- Scheewege
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 79945$ $Y_{\min} = 214006$ $X_{\max} = 80097$ $Y_{\max} = 214112$
		Damme, Afdeling 6, Sectie C, nr's: 948b, 947a Figuur 1
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied		Figuur 2
d) Alle betrokken actoren en specialisten		Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Aaron Willaert (historicus)
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering		/

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich deels in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en deels in woongebied met landelijk karakter. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten is. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 5139 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag.

Daarom wordt geadviseerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Brierversweg-Scheewege, Damme (Moerkerke) werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597
- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstering van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Moerkerke, deelgemeente van Damme, in de provincie West-Vlaanderen. Moerkerke is een landelijke gemeente ten noordoosten van Brugge, op de grens met Oost-Vlaanderen. Moerkerke is de grootste deelgemeente van Damme. De gemeente grenst ten oosten aan het Oost-Vlaamse Middelburg, de andere buurgemeenten zijn Lapscheure (noord), Damme (west) en Sijsele (zuid). Moerkerke is gelegen in overgangsgebied tussen polders en zandstreek.

Het projectgebied grenst ten noorden aan de Brierversweg en ten oosten aan de Scheewege. Tussen het plangebied en de Brierversweg stroomt de Kaleshoekbeek. Ten westen en ten zuiden sluit het onderzoeksterrein aan bij akkers en bebouwing.

Het plangebied is gelegen op ongeveer 2,5 kilometer ten zuidoosten van het centrum van Moerkerke.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

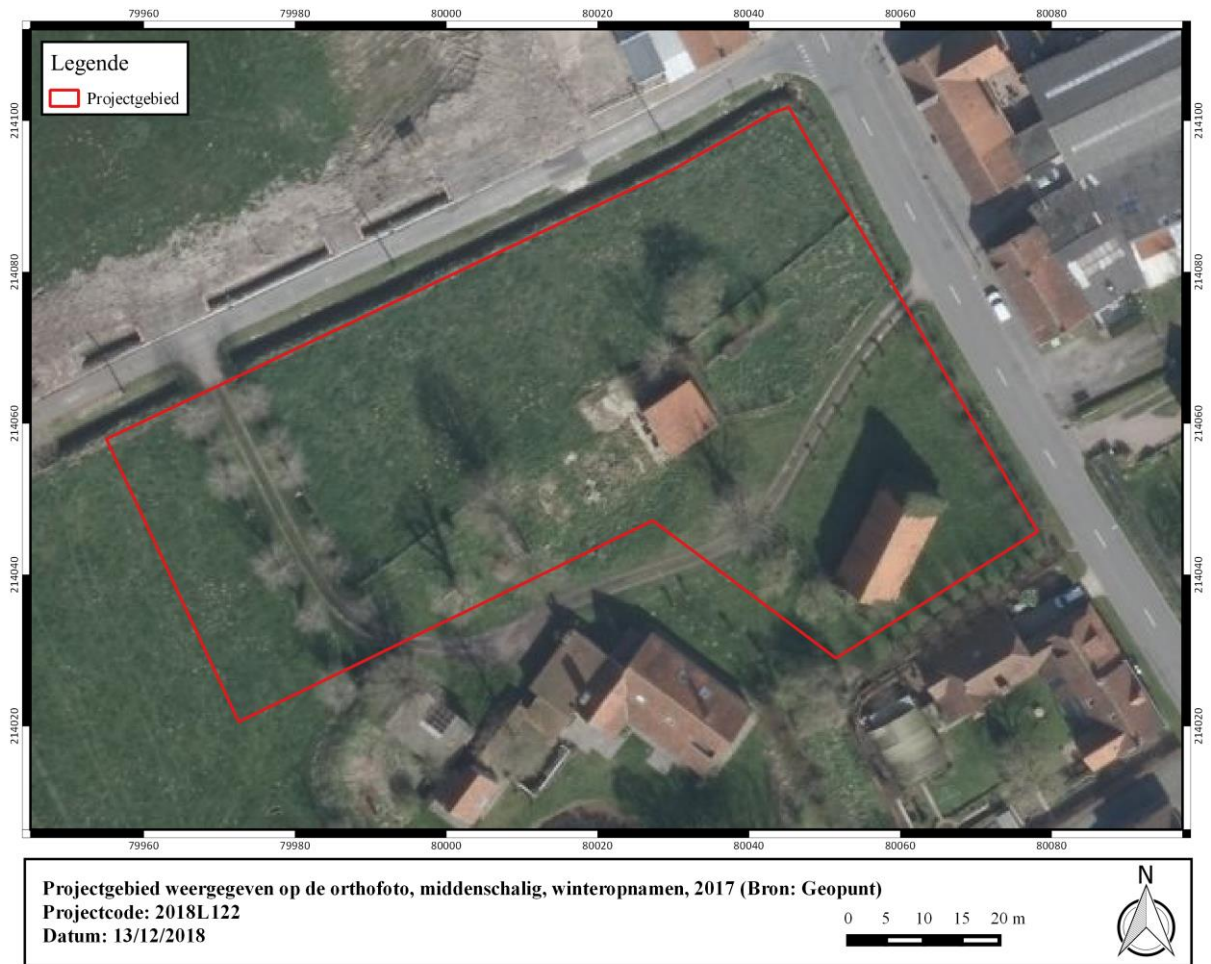
1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt 5139 m².

Thans is 185 m² van het terrein bebouwd, bijkomend is ca. 250 m² van het terrein in gebruik als inrijlaan. De bebouwing neemt de vorm aan van twee bescheiden woonstructuren. Het overige deel van het terrein bestaat uit grasland met verspreide vegetatie in de vorm van struiken en bomen.

Figuur 4: Huidige toestand van het terrein (bron: opdrachtgever).

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van 8 loten met bijhorende infrastructuur in de vorm van inrijlanen groenzone en nutsleidingen. Het staat vast dat de geplande werken in combinatie met het werfverkeer en verdere ingrepen binnen de afzonderlijke kavels een invloed zullen hebben op het volledige plangebied.

Figuur 6: Verkavelingsplan (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

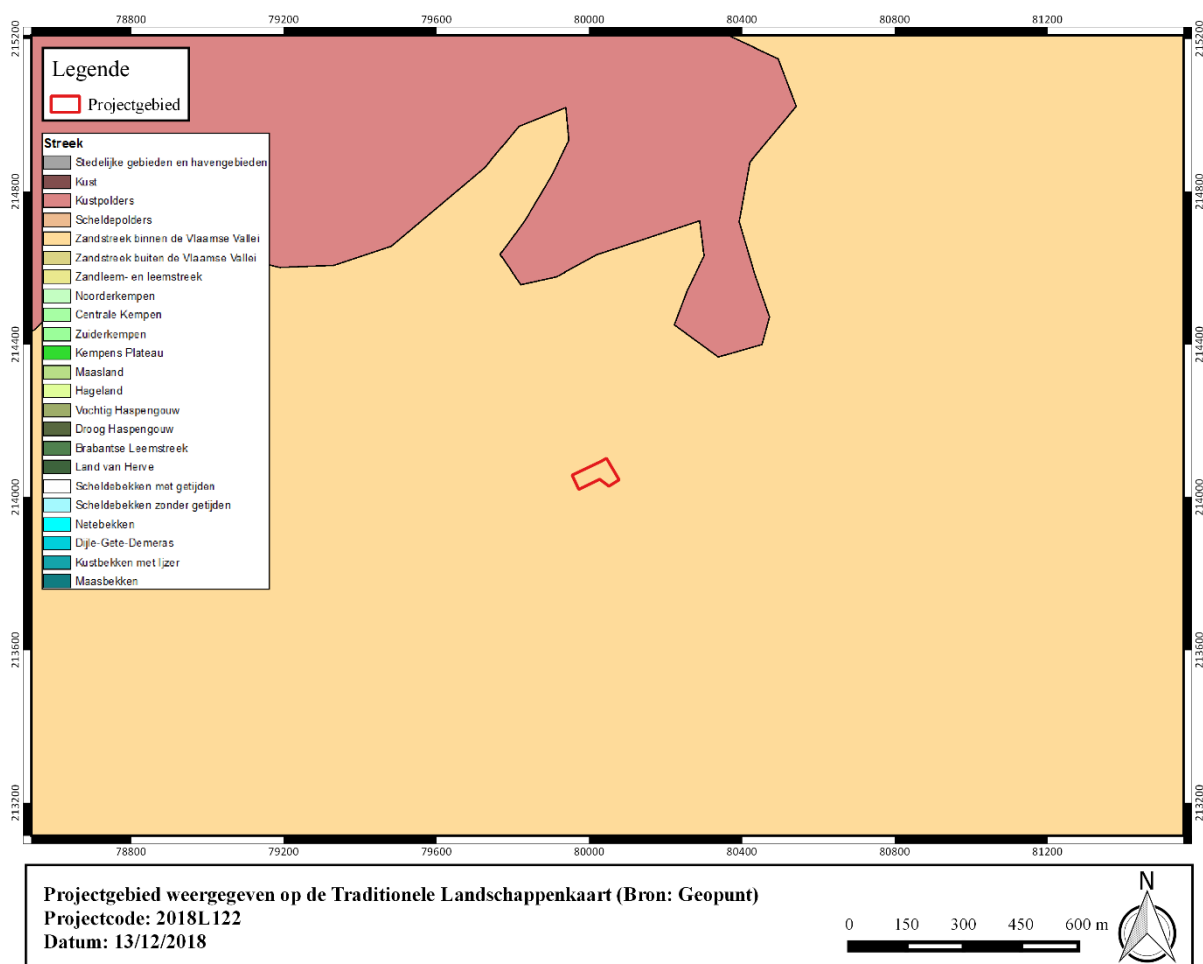
1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het plangebied is gelegen in de Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei.

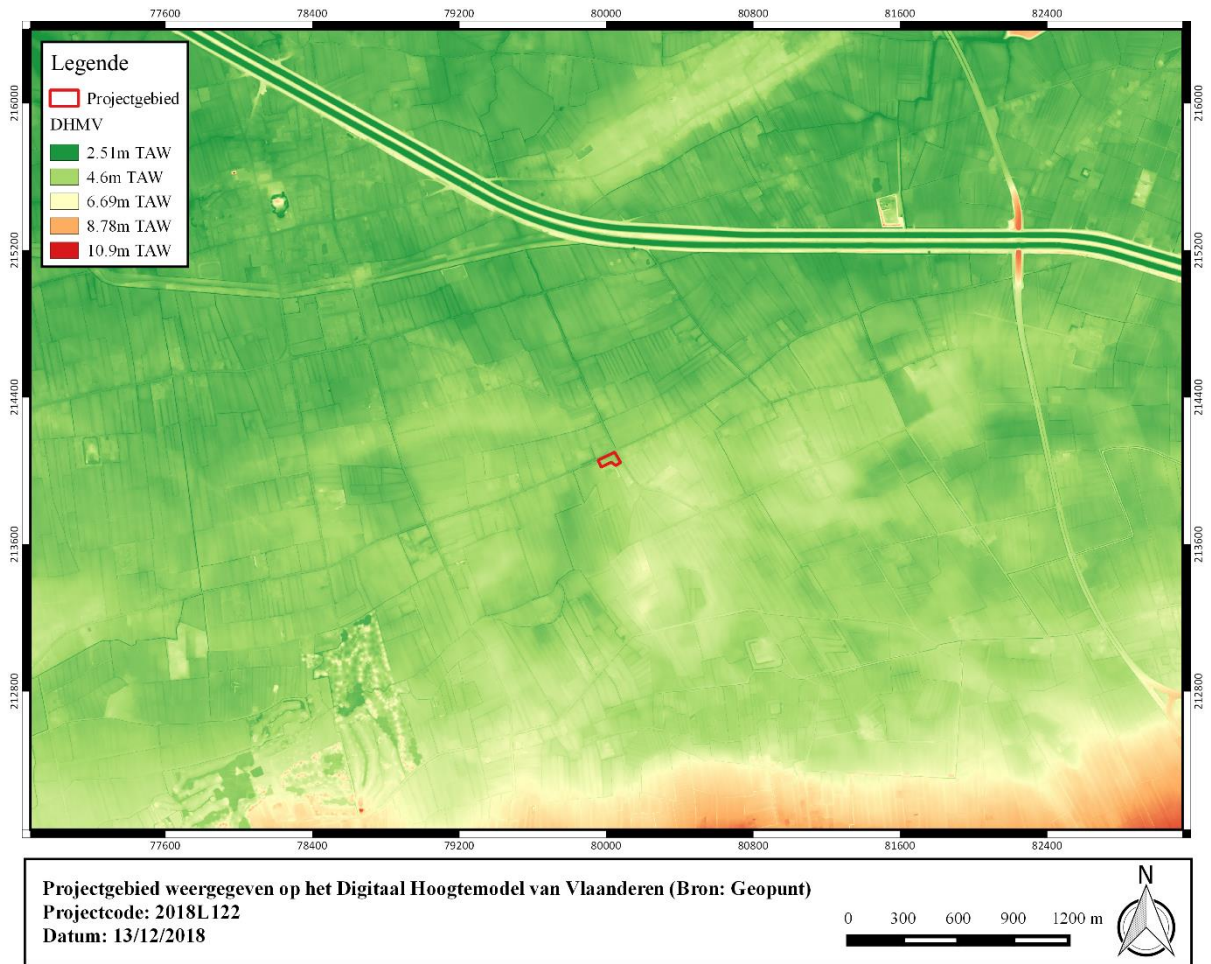
Moerkerke is gelegen in het overgangsgebied tussen de polders en de zandstreek. Het poldergebied in het noordelijk deel van het dorp kwam tot ontwikkeling door de aanleg van de Branddijk-Damweg in de 12^e eeuw. De zuidelijke helft van de gemeente behoort tot de zandstreek en kenmerkt zich door een stratennet in dambordpatroon dat allicht teruggaat op middeleeuwse turfuitbatingen. Sinds de middeleeuwen wordt het dorp aangesneden door een kanalenetwerk.

Het projectgebied grenst ten noorden en wat verder ten westen aan de Kaleshoekbeek. Verder wordt het grondgebied rond het onderzoeksterrein doorsneden door verschillende waterlopen, waarvan het Leopoldskanaal de belangrijkste is. Het plangebied ligt op een hoogte van ca. 4m - 4,8m TAW. Het terrein helt licht af richting straatzijden.

Hydrografisch is het onderzoeksterrein gelegen in het Bekken van de Brugse polders, deelbekken Damse Polder – Sint-Trudoledeken.

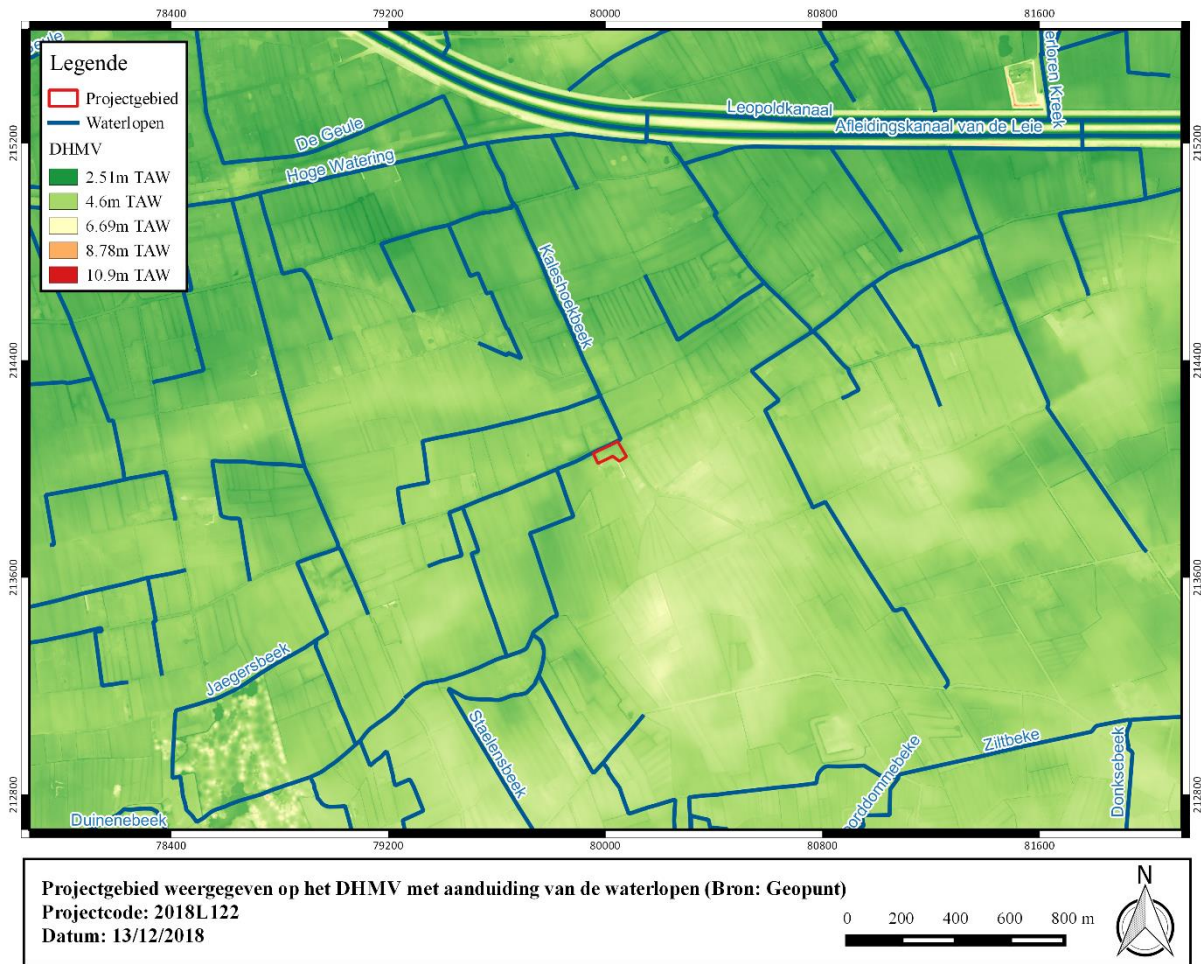

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

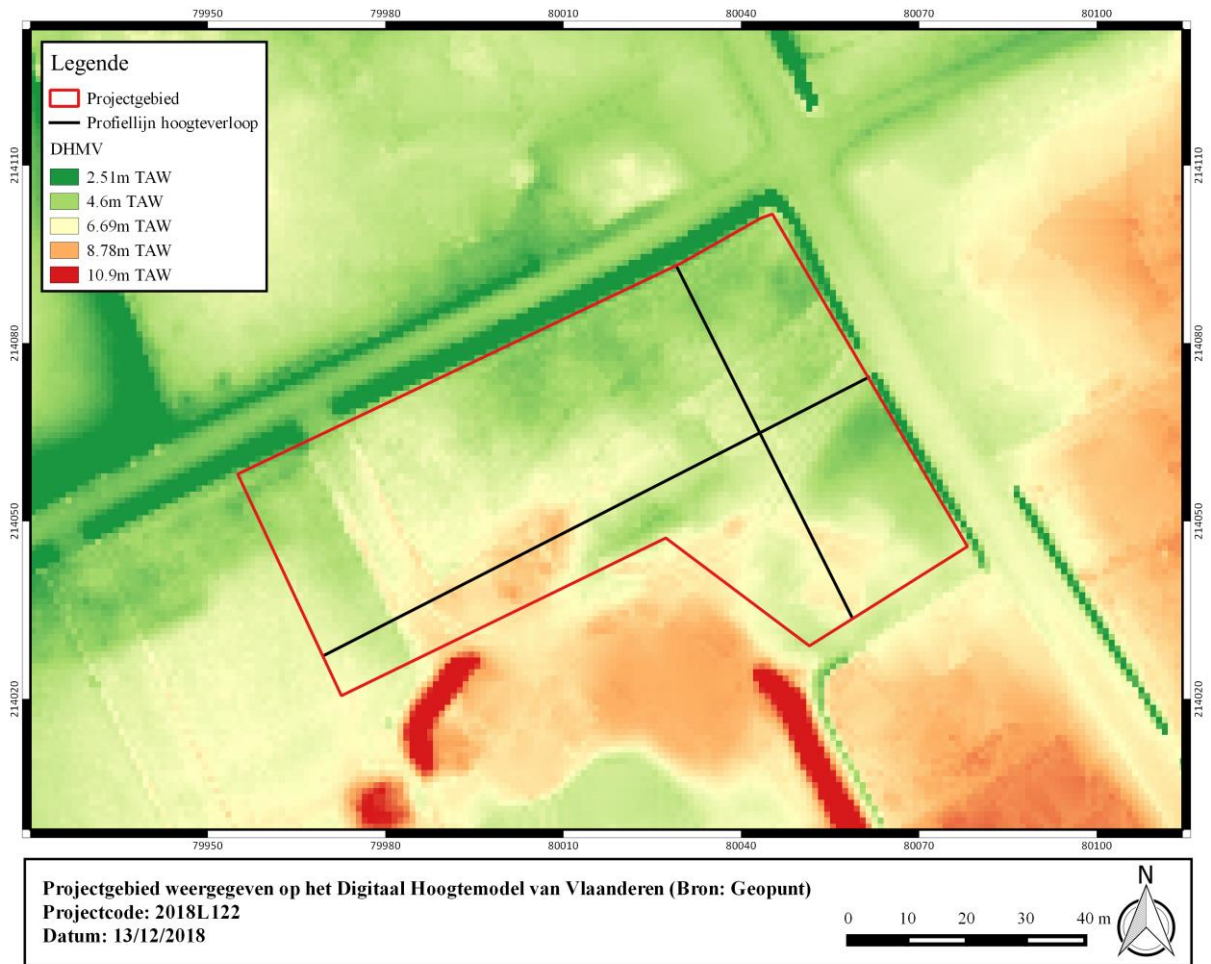

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

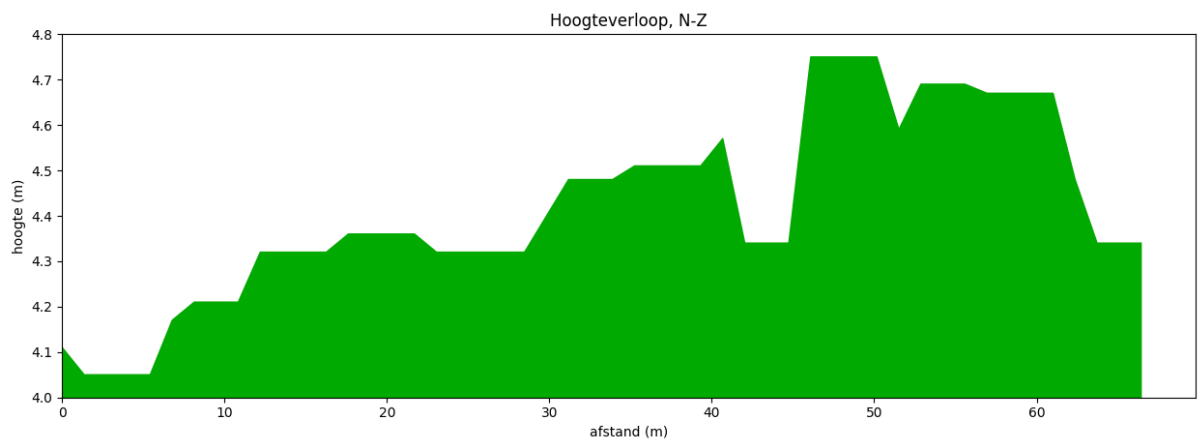

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

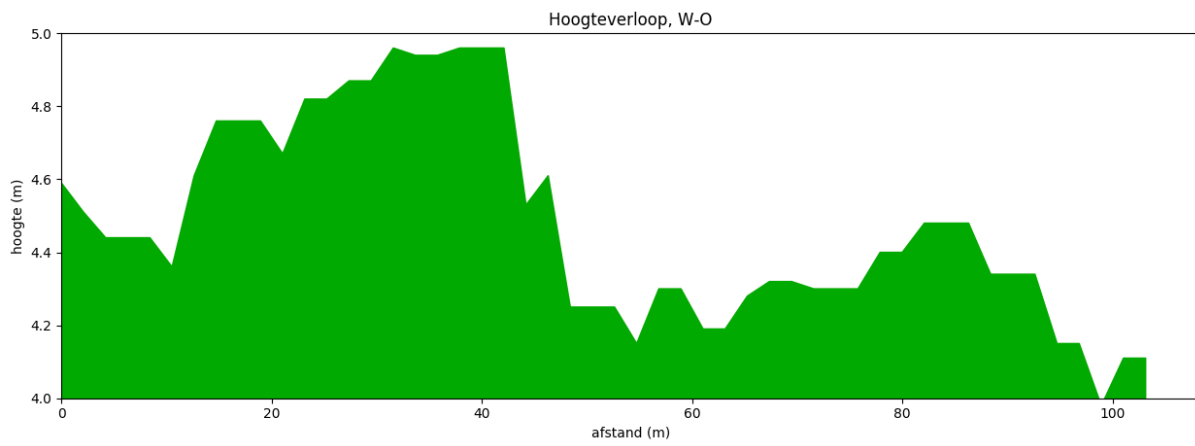

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).

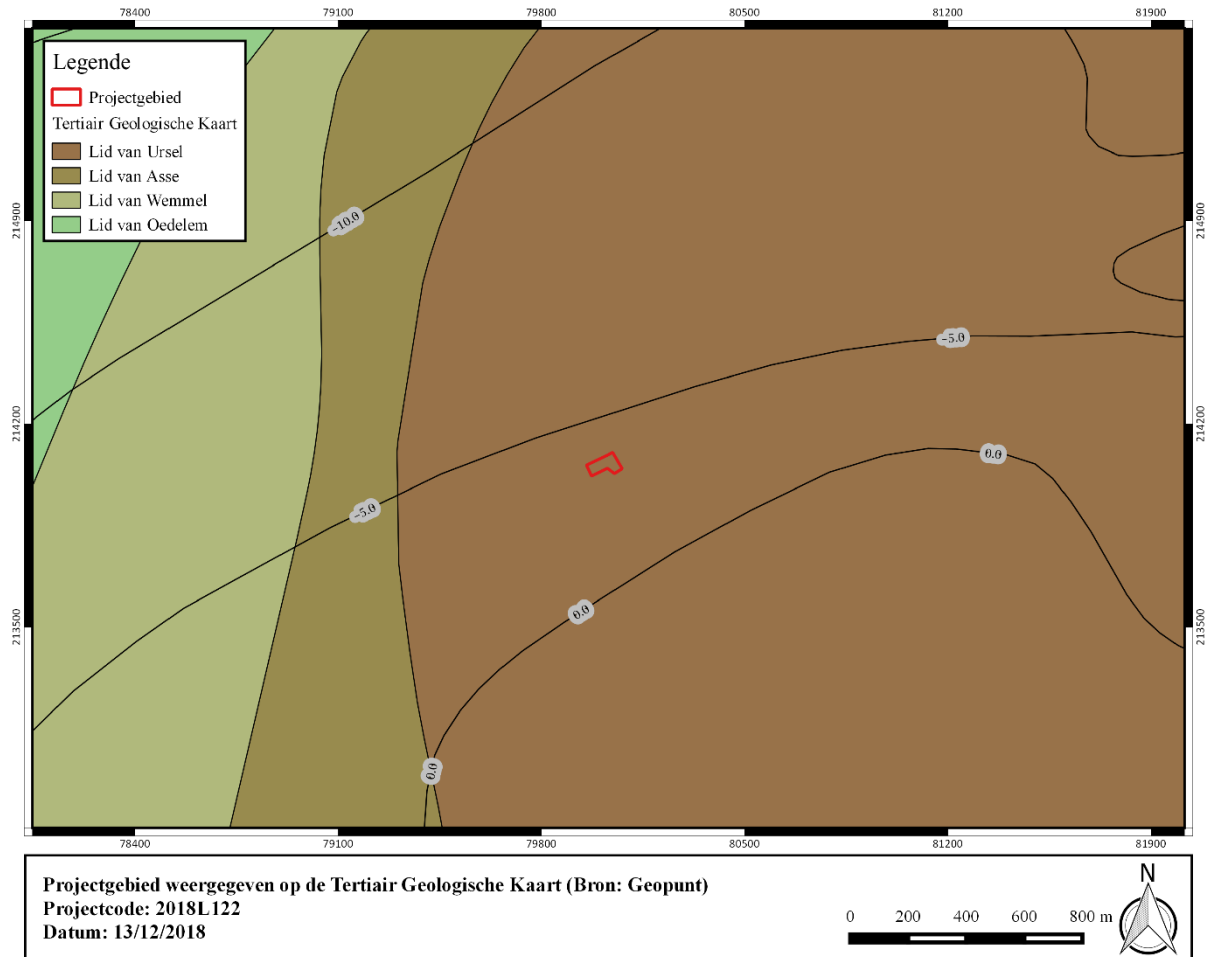

Figuur 12: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Ursel** (Formatie van Maldegem). De Formatie van Maldegem bestaat uit afwisselingen van mariene zanden en kleien afgezet onder invloed van eustatische zeespiegelschommelingen.

Het **Lid van Ursel** is een homogene grijsblauwe zware klei die niet kalk- of fossielhoudend is. De klei wordt lokaal uitgebaat voor de baksteenindustrie.

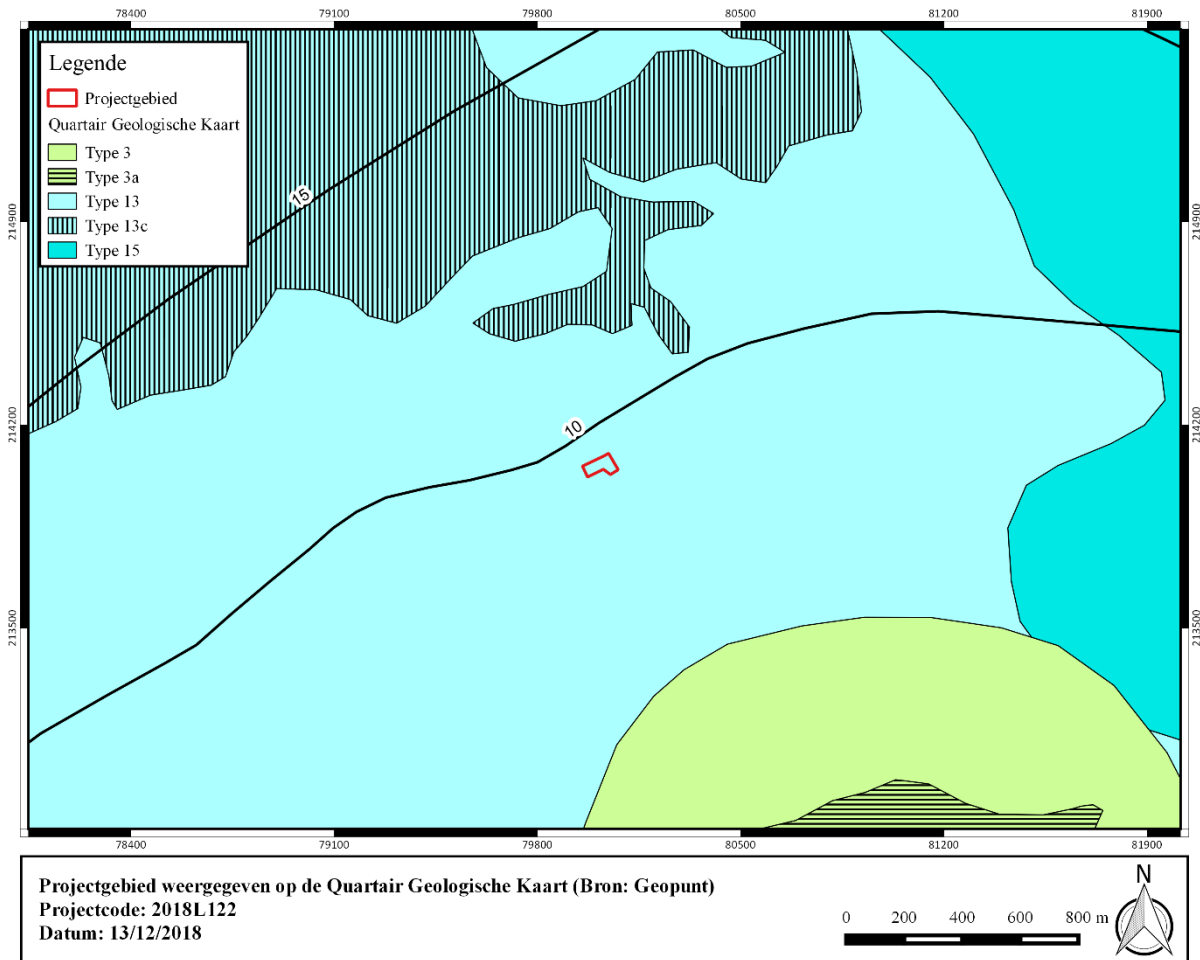

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 13**. Dit type bestaat uit een basis van getijdenafzettingen van het Eemiaan (marien en estuarien) gevolgd door een fluviatiele afzetting van het Weichseliaan. De top bestaat uit een eolische afzetting (zand tot silt) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. In deze eolische afzetting kunnen eventuele hellingsafzettingen voorkomen en lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn.

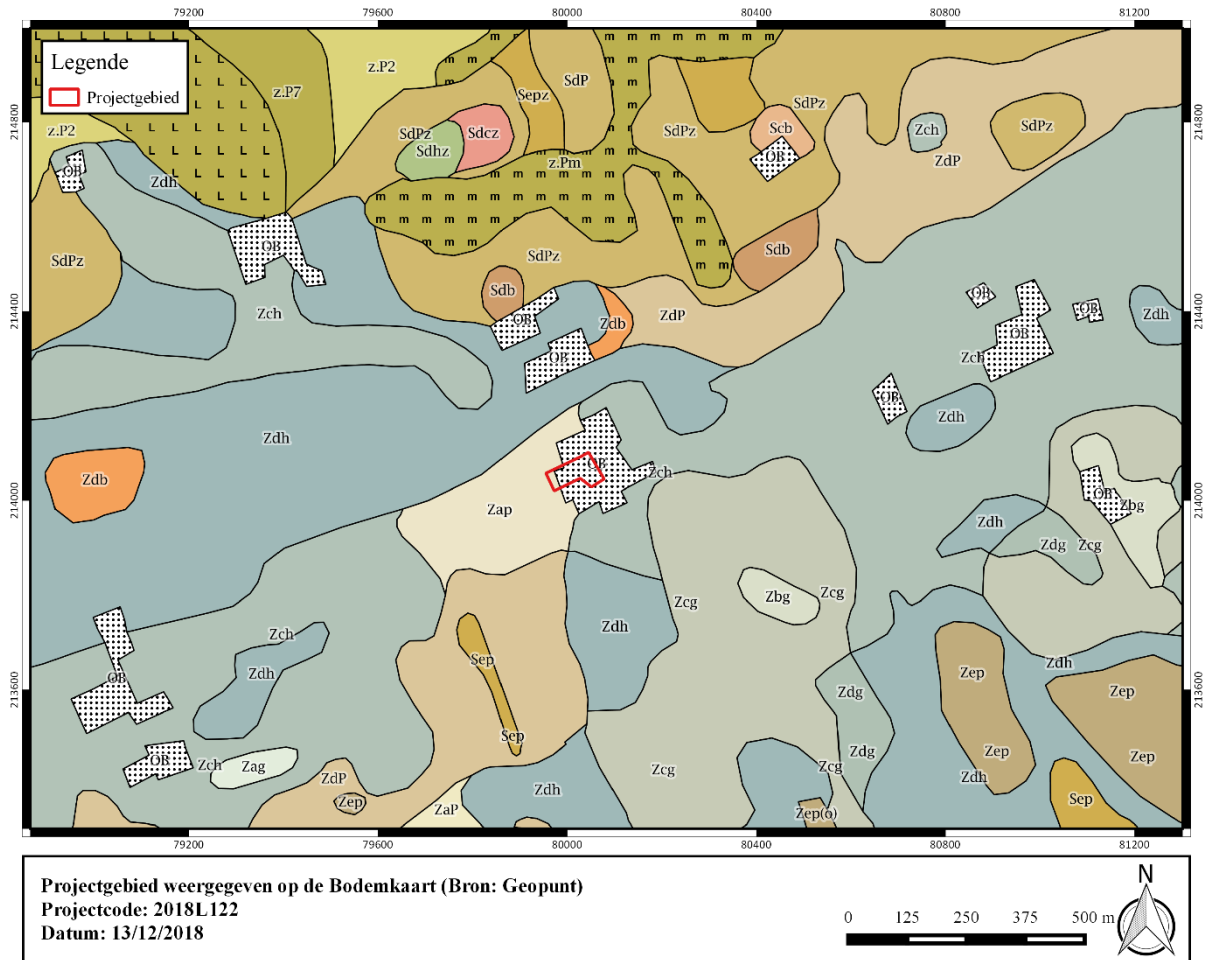

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodenvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Het bodemtype **Zap** is een zeer droge, niet gleyige zandbodem zonder profielontwikkeling. Deze bodem behoort tot de kernserie zandgronden, d.w.z. bodems met meer dan, 82,5% van de minerale fractie groter dan 50 µm en minder dan 8% klei, die een duidelijke Podzol B horizont hebben of gehad hebben en in een overdreven sterk ontwaterde positie voorkomen (duinen of hoge ruggen).

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Het gebied rondom Brugge valt uiteen in de kustvlakte en de zandstreek die elk hun eigen ontstaansgeschiedenis hebben. Terwijl voor de zandstreek vooral enkele grote geologische processen tot ca. 12.000 v. Chr. bepalend zijn geweest kwam de kustvlakte in recentere tijden, vooral door mariene invloeden, tot stand.

De oudste sporen van menselijke aanwezigheid in de omgeving van Brugge dateren uit het midden van het paleolithicum. Rondom Brugge situeerde zich een open, boomloos landschap met beperkte vegetatie.

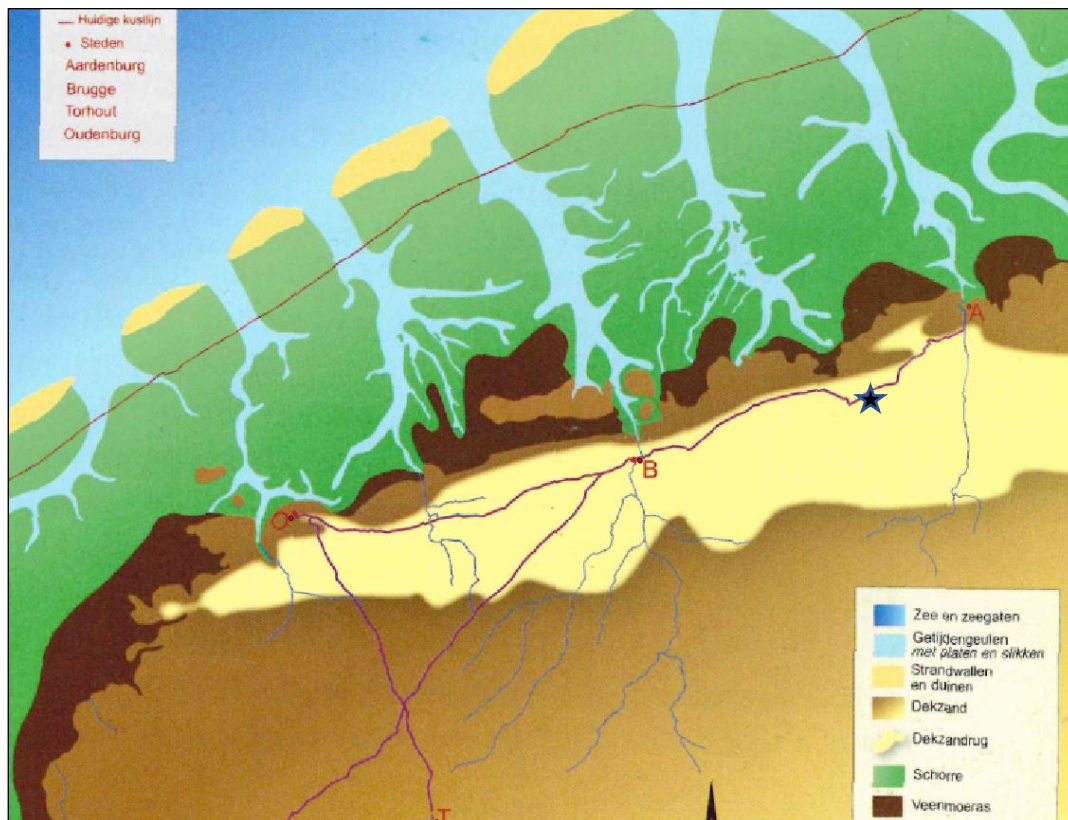
Tussen ca. 35.000 en 14.000 v. Chr. neemt de koude toe en is er geen sprake meer van bewoning in de regio rond Brugge. Het gebied wordt opnieuw aantrekkelijk vanaf het laatglaciaal. Het klimaat is echter nog niet standvastig en tijdens koudere periodes wordt een typisch duinenlandschap gevormd. Onder invloed van aanhoudende noordwestenwinden waaien dekzandruggen op, zoals de rug van Meetkerke over Koolkerke en Aardenburg, en de omvangrijke rug van Gistel, over Brugge, naar Maldegem. Op het einde van de oude steentijd treft men in de regio meer aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid aan.

Vanaf 10.000 v. Chr. vindt er een algemene en definitieve opwarming plaats. Gedurende het mesolithicum (10.000 – 5.000 v. Chr.) trekken jager-verzamelaars door het landschap en vestigen zij zich op de hogere dekzandruggen. Vanaf het neolithicum is er een geleidelijke overgang naar een sedentair bestaan. Als locatie kiest de mens logischerwijs voor de drogere gronden. In 2003 werd ter hoogte van Waardamme-Vijvers een huisplattegrond uit het einde van het neolithicum gelokaliseerd.

Omstreeks 3500 v. Chr. vertraagt de zeespiegelrijzing en geraken delen van het wad dermate opgeslibd dat ze niet meer zo geregeld overspoeld worden door het getij. Met uitzondering van de openingen ter hoogte van het latere Zwingebied en de vallei van de IJzer wordt de kustvlakte afgesloten van de zee. Tegen 1000 v. Chr. is de hele kustvlakte een veenlandschap geworden. De hoogste delen van de beboste dekzandruggen en landduinen steken nog boven het veenpakket uit. De archeologische informatie over de bronstijd vertaalt zich vooral in de aanwezigheid van circulaire structuren.

Nog voor het begin van de jaartelling begint een periode van kusterosie. Aanvankelijk wordt het veen overstroomd in de directe nabijheid van de getijdengeulen waardoor het netwerk van de getijdengeulen sterk uitbreidt. In de regio rond Brugge zijn nederzettingssporen uit de vroege ijzertijd vrij schaars. Voor de late ijzertijd komen meer sporen voor.

Figuur 16: Projectgebied bij benadering weergegeven op een landschapsreconstructie in de Romeinse periode (bron: Hillewaert, B. e.a. p.37).

Op bovenstaande landschapsreconstructie voor de Romeinse periode is het plangebied gesitueerd ter hoogte van de dekzandrug. Tevens loopt nabij het plangebied de Romeinse weg tussen Brugge en Aardenburg. Deze lokalisering indiceert een verhoogde verwachting naar Romeinse sporen, wat wordt bevestigd door archeologische vondsten in de omgeving (zie. 1.4.2.3).

Vanaf de laat-Romeinse tijd kwam de kusterosie in een meer dynamische fase. Stilaan stond nagenoeg de volledige kustvlakte onder invloed van de getijdenwerking. Bij elke vloed drong de zee langs zeegaten door in de getijdengeulen. Vooral ter hoogte van het gebied dat de Sincfal genoemd werd drong de zee ver door. Hier drongen de zeegaten door tot aan de zandruggen zoals die van Koolkerke.

Omstreeks de periode 550-750 na Chr. geraakten de geulen opgevuld en kwamen ze bij eb droog te liggen. Omdat de zeespiegelstijging zwak was kon het grootste deel van de kustvlakte evolueren naar een landschap van slikken en schorren. De schorren werden slechts sporadisch door zout water overspoeld. De zilte gronden leenden zich uitstekend tot het hoeden van schapen. Permanente bewoning was enkel mogelijk op de hogere gronden (terpen, oude donken, hoog opgeslibde oeverwallen). De eerste nederzettingen in het kustgebied komen vermoedelijk voor vanaf de 7^e eeuw. De mariene invloed reikte niet verder dan de grote zandrug van Gistel-Maldegem-Stekene, dus de bewoning gedurende de vroege middeleeuwen is vooral op deze zandrug – op het raakvlak tussen twee landschappen – terug te vinden. Dit wordt bevestigd door archeologische vaststellingen in de omgeving van het plangebied.³

³ Hillewaert, B. Hollevoet, Y. & Ryckaert, M. 2011. Op het Raakvlak van twee landschappen: de vroegste geschiedenis van Brugge, 175 p.

Door bedijking werd het gebied rondom Brugge vanaf de volle middeleeuwen geschikt voor landbouw en permanente bewoning. Moerkerke is in principe gelegen in het overgangsgebied tussen de polders en de zandstreek. Het poldergebied in het noordelijk deel van het dorp kwam tot ontwikkeling door de aanleg van de Branddijk-Damweg in de 12^e eeuw. De zuidelijke helft van de gemeente behoort tot de zandstreek en kenmerkt zich door een stratennet in dambordpatroon dat allicht teruggaat op middeleeuwse turfuitbatingen. Sinds de middeleeuwen wordt het dorp aangesneden door een kanalenetwerk.

Moerkerke kwam allicht tot ontwikkeling begin 12^e eeuw als een gehucht van Oostkerke. De Heren van Moerkerke zouden ca. 1100 een versterkte woonst of donjon bezitten, gebouwd op een motte. Tussen 1134 en 1160 wordt Moerkerke grotendeels overstroomd door het Zwin. Pas op het eind van de 12^e eeuw wordt het zuidelijk deel van Moerkerke, tot aan de zandrug, beschermd door de aanleg van de Branddijk-Damweg. Het gebied ten noorden van deze dijk werd ca. 1228 ingepolderd (Maldegemse polder).

Op feodaal vlak is Moerkerke een ambacht van het Brugse vrije. Tijdens de 15^e – 16^e eeuw bevinden zich op het grondgebied van Moerkerke twee kloosters. Historisch-cartografische bronnen wijzen op verspreide laatmiddeleeuwse hoevebouw in de omgeving van het plangebied (zie 1.4.2.2). De Brierversweg, waaraan het plangebied gelegen is, wordt reeds vermeld in de 14^e eeuwse archiefbronnen en behoort aldus tot het historische wegennet van de gemeente. De straat is tevens aangeduid op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije (zie tevens 1.4.2.2). Ook de Scheewege komt reeds voor in archiefbronnen uit de 14^e eeuw.

Gedurende WO I wordt Moerkerke vaak getroffen door geallieerde bombardementen, hoewel het dorp niet in de frontstreek gelegen was. De Tweede Wereldoorlog brengt nog meer schade toe, vooral tijdens de Slag om 't Molentje in september 1944. In het voorjaar van 1944 wordt het poldergebied van Damme en Moerkerke door Duitse troepen onder water gezet. Ten westen van de dorpskom van Moerkerke wordt een dam opgeworpen. Na de bevrijding van Brugge op 12 september 1944 breekt het geweld los wanneer het Canadese bevrijdingsleger niet in slaagt het Leopoldskanaal over te steken. Op 13 en 14 september wordt de Slag bij het Molentje uitgevochten tussen Canadezen en Duitsers, waardoor de omgeving voor maanden in de frontlinie ligt. In de wijk Den Hoorn zijn naast enkele betonnen bunkers ook een drietal oorlogsbarakken bewaard.⁴

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Moerkerke [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122010> (geraadpleegd op 30 januari 2019).

1.4.2.2 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

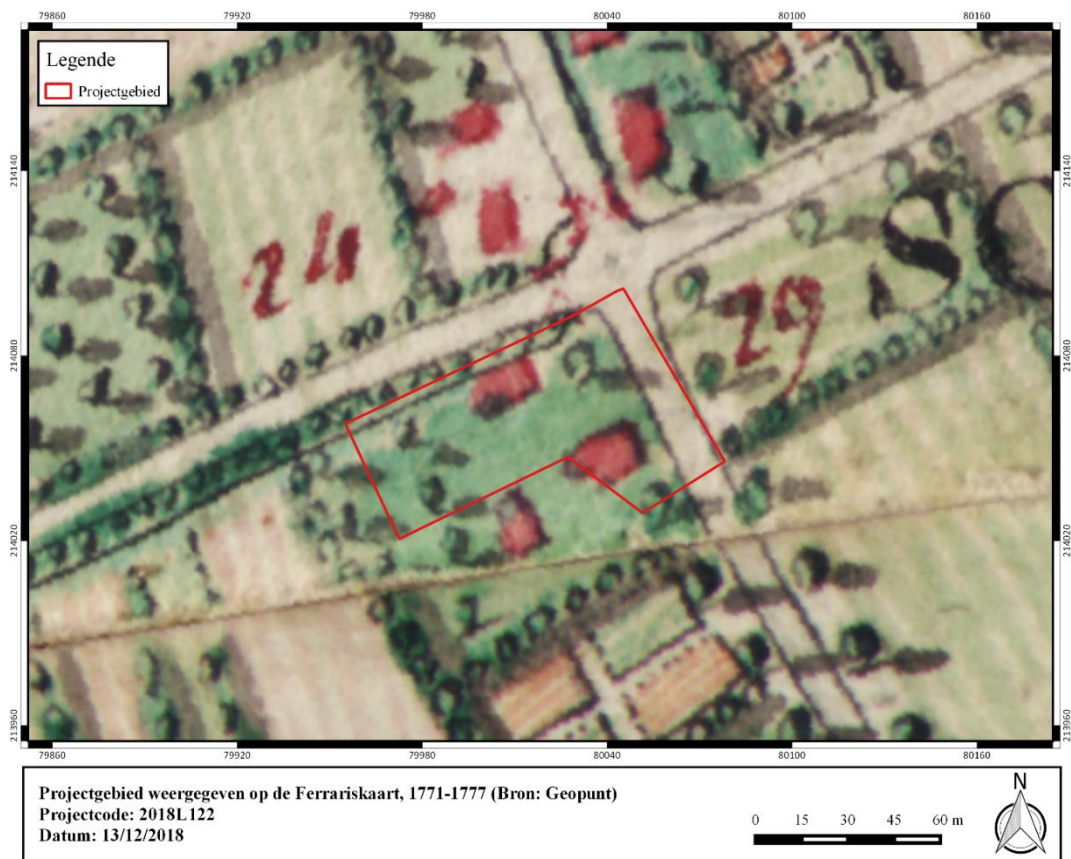
Op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije zijn het verloop van de Scheewege en de Brieversweg duidelijk weergegeven. De straten zijn tevens met deze benaming aangeduid. Aan het kruispunt van de Scheewege en de Brieversweg, waar het plangebied zich situeert, is een zekere vorm van bebouwing waar te nemen. Vormelijk komt deze bebouwing niet overeen met een (omwalde) hoeve.

De Ferrariskaart geeft twee vrijstaande gebouwen weer. Het overige deel van het terrein is in gebruik als grasland met verspreide vegetatie in de vorm van boomgroei. Het stratenpatroon op de Ferrariskaart vertoont reeds veel gelijkenissen met de huidige wegenis. Het verloop van de Brieversweg en de Scheewege zijn al duidelijk merkbaar.

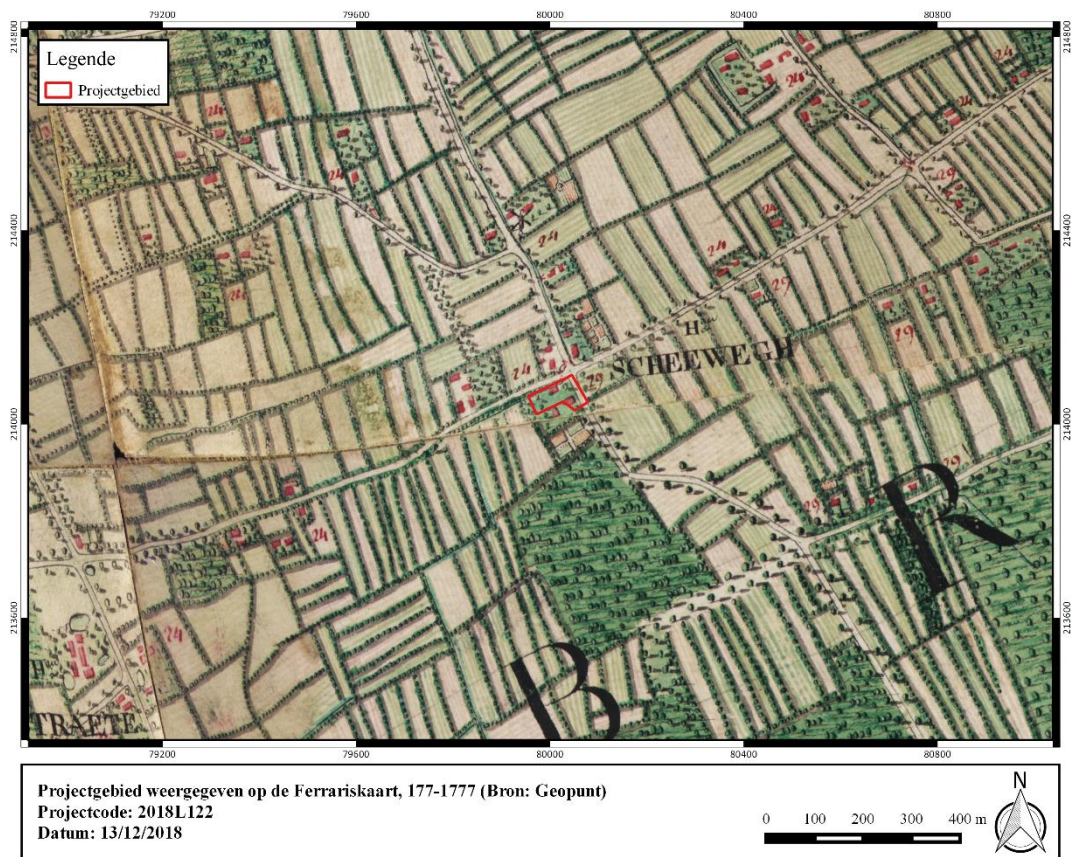
De Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart geven een quasi gelijk beeld weer. Er worden ook twee vrijstaande gebouwen gekarteerd. Allicht gaat het huidige gebouwenbestand (deels) terug op de bebouwing die op deze kaarten is weergegeven.

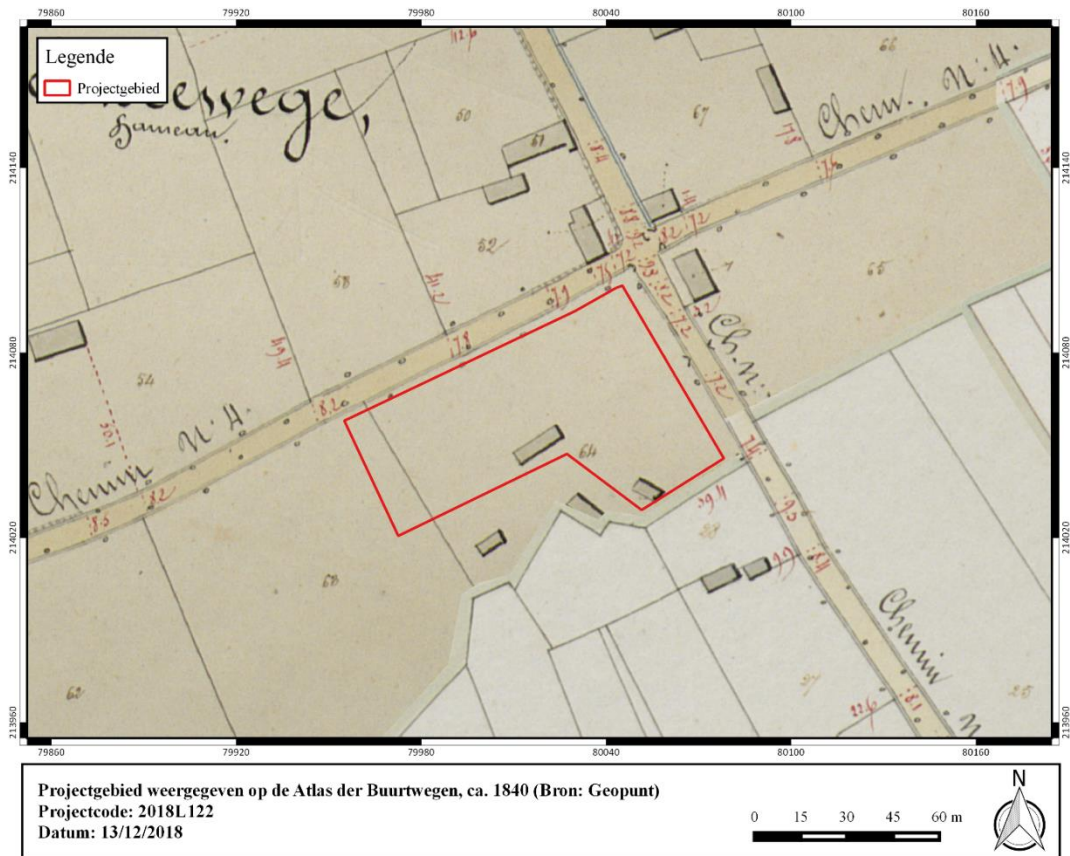
Figuur 17: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

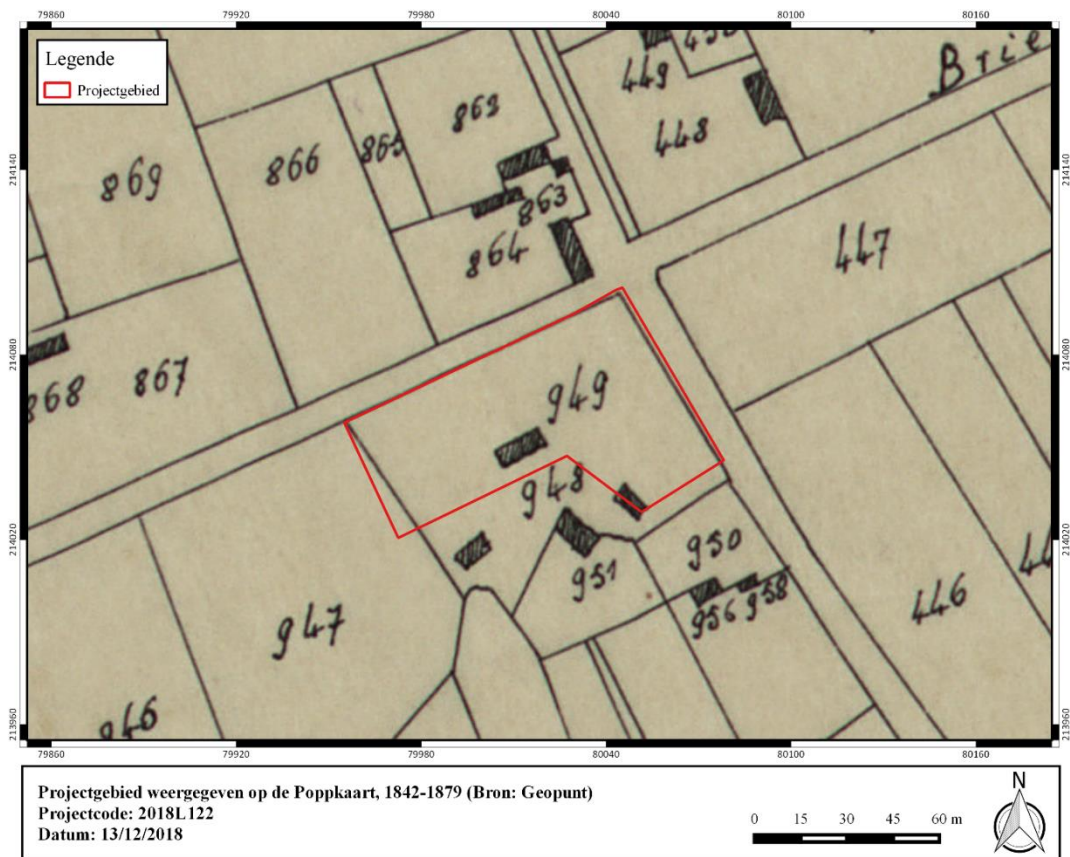
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

834	<p>Opgraving (2005); NK: 15 meter</p> <p>Middeleeuwen: humeuze laag afgedekt door een dik pakket verzette moederbodem. Op de top van de humeuze laag werd een loopvlakje gevonden, geassocieerd met baksteenmuurtjes en zware paalkuilen. Is vermoedelijk restant van constructie in vakwerk die aansloot op een brede gracht. Bij de bouw van de stad werd de constructie afgebroken. - Stadhuis</p> <p>Late middeleeuwen: terrein werd bouwrijp gemaakt door het op te hogen met laag zand. Onmiddellijk werd de 1ste bakstenen constructie gebouwd: stadhuis.</p> <p>Nieuwe tijd (17de eeuw): terrein werd in de 17de eeuw opnieuw opgehoogd en er verschenen enkele nieuwe gebouwen. - 2 waterputten - Een beerput</p> <p>Bron: Pype P. & De Clercq W. 2006, Archeologisch onderzoek op het Bladelinplein in Middelburg-in-Vlaanderen (gem. Maldegem) (O.-VI.), in: <i>Archaeologia Mediaevalis Kroniek</i> jg. 29, pp. 93-96</p>
37155	<p>Toevalsvondst (1996) - Opgraving (2002, 2003) – Indicator cartografie (2004); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: Versterkt kasteel. Kasteeldomein met opper- en neerhof die verbonden werden met een brug. Opperhof: poort, noordelijke hoektoren en zuidoostelijke hoektoren opgegraven (kwartcirkelsegment met stortkoker), open binnenplaats met daarrond kamers. Neerhof: Ommuurde voorburcht ten oosten van het kasteel waarvan de noordelijke omheiningmuur en oostelijke vleugel opgegraven zijn. Omringd door een slotgracht (uit vulling o.a. 1000en stukken aardewerk, bot, leder, glas, bouw materiaal). Het kasteel was een baksteenconstructie voorzien van twee torens op de oosthoeken en een halfronde toren op de westzijde. Opgraving: toegangskomplex van het kasteel: houten en stenen brugpeilers, één van de twee halfronde torens die de brug flankerden en een deel van de binnenconstructie van het kasteel. Deel van de walgracht kon worden onderzocht. Aan de oorspronkelijke constructie werden tijdens de 16de-17de eeuw verschillende aanpassingen aangebracht. Twee stiepen wijzen op de aanwezigheid van een galerijstructuur, parallel aan de buitenmuur.</p> <p>Nieuwe tijd (16de eeuw): een sloep ten westen van de toren onder de afbraaklaag.</p> <p>Nieuwste tijd: bakstenen muur met aanleunende overwelfde beerput.</p> <p>Bron: De Clercq W., P. Pype, S. Mortier (2005) Archeologisch onderzoek in Middelburg-in-Vlaanderen (O.-VI.). Een bilan na 3 jaar onderzoek op het opper- en neerhof van het kasteel van Pieter Bladelin, in: <i>Archaeologia Mediaevalis (kroniek)</i> 28, p. 93-101.</p>
72472	<p>Luchtfotografie – Controle van werken (1997); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: Een aantal boogvormig verlopende greppels die werden ondersneden door een laatmiddeleeuwse gracht. Enkele losse vondsten: grijze</p>

	<p>wandscherven, rood wandfragment met gegelazuurde binnenzijde, een paar metalen nagels en de tuit van een tuitpot in roodbakkend aardewerk.</p> <p>Bron: In 't Ven, I. & Hollevoet, Y. 2005: DW9: Damme/Moerkerke - Weststraat In: In 't Ven, I. & De Clercq, W. (eds.), Een lijn door het landschap. Archeologie en het vTn-project 1997-1998. Deel I, 60-61.</p>
72473	<p>Luchtfotografie – Controle van werken (1997); NK: 15 meter</p> <p>Vroeg-Romeinse tijd: Mogelijk een geïsoleerd brandrestengraf. Een ondiepe rechthoekige kuil met houtskool. Menselijk botmateriaal werd niet aangetroffen.</p> <p>Bron: In 't Ven, I. & Hollevoet, Y. 2005: WNW11: Damme/Moerkerke - Brierversweg In: In 't Ven, I. & De Clercq, W. (ed.), Een lijn door het landschap. Archeologie en het VTN-project 1997-1998, 61-62.</p>
72474	<p>Luchtfotografie – Controle van werken (1997); NK: 15 meter</p> <p>Onbekend: Een aantal structuren met houtskoolrijke vulling. Een ronde kuil met houtkoollens en brandsporen in situ is mogelijk te interpreteren als een kolenbranderskuil.</p> <p>Bron: In 't Ven, I. & Hollevoet, Y. 2005: WNW11: Damme/Sijsele - doornstraat In: In 't Ven, I. & De Clercq, W(ed.), Een lijn door het landschap. Archeologie en het VTN-project 1997-1998, 62.</p>
72475	<p>Luchtfotografie – Controle van werken (1997); NK: 15 meter</p> <p>Vroeg-Romeinse tijd: Duidelijke nederzettingssporen. Het betreft de - onvolledige- plattegrond van een 1-schepige constructie (die ook in 1992 moet zijn aangesneden), enkele kuilen en vooral grachten en greppels. Uit de greppels en paalsporen kan materiaal gerecupereerd worden dat in de Romeinse tijd te dateren is.</p> <p>Bron: IN T VEN I. en Y. HOLLEVOET 2006: Een Romeinse nederzetting ten westen van de Stoofweg te Sijsele/Damme, in Een lijn door het landschap. Archeologie en het VTN-Project 1997-1998, Deel II, p. 29-34.</p>
72476	<p>Luchtfotografie – Controle van werken (1997); NK: 15 meter</p> <p>Midden-Romeinse tijd: Een klein grafveld. De aangetroffen graven - in totaal 13 incineraties - zijn allen van het type der zgn. brandrestengraven: rechthoekige kuilen met brandstapelresten en soms grafgiften in een kleine nis naast de grafkuil. In drie gevallen werden in de grafkuilen zelf al dan niet volledige kookpotten aangetroffen. In de nissen treft men in de regel drinkbekers aan.</p> <p>Bron: IN 'T VEN I. en Y. HOLLEVOET 2005: Een Romeins grafveld ten oosten van de Stoofweg te Sijsele/Damme, in Een lijn door het landschap. Archeologie en het VTN-Project 1997-1998, Deel II, p. 35-45.</p>
72477	<p>Luchtfotografie – Controle van werken (1997); NK: 15 meter</p>

	<p>Midden-Romeinse tijd: Verscheidene paalsporen en een kuiltje met Romeins schervenmateriaal. Het geheel wijst duidelijk op de aanwezigheid van een bewoningssite uit het Hoge Keizerrijk.</p> <p>Bron: Hollevoet, Yann, Aardgas en Archeologie in Noordelijk West-Vlaanderen; Archeologische begeleiding van het VTN-project door West-Vlaanderen</p>
72478	<p>Luchtfotografie – Controle van werken (1997); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: Een poel en de aanzet van een gebouwenplattegrond. Vermoedelijk gaat het hier om de aanzet van een 3-schepige bouwplattegrond.</p> <p>Bron: In 't Ven, I. & Hollevoet, Y. 2005: Damme/Sijsele - Antwerpse Heirweg In: In 't Ven, I. & De Clercq, W. (eds.), Een lijn door het landschap - Archeologie en het VTN-project 1997-1998, Deel I, 64.</p>
152997	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: in de meest noordelijke sleuf: paalkuilen en greppels. In 1 van de paalkuilen werden enkele scherfjes grijs aardewerk aangetroffen, te dateren in de 12de-begin 13de eeuw.</p> <p>Bron: Huyghe J. 2010, Resultaten archeologisch vooronderzoek Doornstraat 11 Sijsele/Damme, Raakvlak.</p>
162291	<p>Controle van werken (1999); NK: 150 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: enkele scherven</p> <p>Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse gracht</p> <p>Onbepaald: heel wat niet nader te bepalen grachtsporen</p> <p>Bron: Archief dossiers Yann Hollevoet 1e trimester 1999</p>
208584	<p>Opgraving (2010); NK: 15 meter</p> <p>Nieuwe tijd: funderingen, deels als uitbraakspoor, deels in geeloranje baksteen. Vrij massieve, ca 2m dikke funderingen met smallere tussenmuurtjes. – De begravingen waren grotendeels verstoord door puinkuilen.</p> <p>Bron: Ameels V. 2014: Middelburg Kloosterstraat, Intern rapport Onroerend Erfgoed, Brussel.</p>
215018	<p>Opgraving (2017); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: prestedelijke, oudste bodemhorizont of oude ploeglaag: valt grosso modo te situeren vanaf de 12de eeuw en kan in verband worden gebracht met de 12de-eeuwse ontginningen van het gebied, met hierin ook enkele sporen/vondsten uit de 14de/15de eeuw, waaronder enkele koperslakken (verband met Dinantstraat als vestigingsplaats van de koperslagers, door Bladelin naar Middelburg gehaald in 1466).</p>

	<p>Late middeleeuwen: steriel nivelleringspakket dat de prestedelijke antropogene oppervlaktehorizont afdekt en vermoedelijk afkomstig is uit de stadsomgrachting (deze is op basis van historische bronnen te situeren ten tijde van de stadsstichting in het midden van de 15de eeuw).</p> <p>17de eeuw: bovenop het nivelleringspakket: antropogene lagen met veel bouwpuinfragmenten, met enkele vondsten uit 17de eeuw of later; onder deze puinrijke ophogingspakketten, dus tussen de midden 15de-eeuwse nivelleringslaag en deze puinrijke pakketten: enkele archeologische sporen: de belangrijkste twee sporen zijn een grafkuil (buiten de reguliere begraafplaats) die op basis van het vondstmateriaal in de opvulling dateert in de 16de/17de eeuw, en een ovale kuil uit de 17de eeuw. De jongste kuil oversneet het graf dat hierdoor licht beschadigd raakte. Het aangetroffen skelet, van een man tussen 18 en 22 jaar en ongeveer 1,67 m groot, vertoont geen trauma's of pathologieën die in verband kunnen worden gebracht met het overlijden; vondst van amulet in leistaan met inscriptie OLET of OLEF in grafkuil.</p>
215994	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Nieuwe tijd (17de eeuw): greppels – concentratie runderbot</p> <p>Nieuwste tijd (20ste eeuw): kelder, beerput en waterput.</p> <p>Bron: Ameels V. 2010: Middelbeurg - Dinantstraat 17, Intern rapport OE, Brussel.</p>
218139	<p>Mechanische prospectie (2017); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: Antropogene bodemhorizont, te dateren in de 12e eeuw</p> <p>Nieuwe tijd: opvullingspakket</p> <p>Bron: Van Nuffel J., De Brant R., Hoorne J. 2017: Middelburg- Rentestraat 4 (Maldegem), DL&H-Nota.</p>
218790	<p>Mechanische prospectie (2015); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: gracht</p> <p>Nieuwe tijd: kuil</p> <p>Bron: Verwerft D., Roelens F., Lambrecht G., Huyghe J., Hinsch-Mikkelsen J. 2016: Archeologisch onderzoek Moerkerkebrug, Moerkerke (Damme), Raakvlak rapport 2016/11, Brugge.</p>

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

39380	Indicator cartografie; NK: 15 meter
-------	-------------------------------------

	Onbepaald: windmolen in hout
39381	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
39382	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: abdij
71981	Indicator cartografie (2009) – Luchtfotografie (2009); NK: 15 meter Middeleeuwen: Versterkt kasteel
71982	Indicator cartografie; NK: 150 meter Middeleeuwen: site met walgracht
71983	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71984	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71986	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71987	Indicator cartografie; NK: 250 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71988	Indicator cartografie; NK: 250 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71990	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met Walgracht
71991	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met Walgracht
71992	Indicator cartografie; NK: 250 meter Late middeleeuwen: site met Walgracht
71993	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met Walgracht

71997	Indicator cartografie; NK: 250 meter Late middeleeuwen: site met Walgracht
71998	Indicator cartografie; NK: 150 meter Nieuwe tijd (17 ^{de} eeuw): historische, oorspronkelijk omwalde, hoeve met 18de-eeuws woonstalhuis.
71999	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: historisch omwalde hoeve opgericht ca. 1300 als abdijhoeve horend bij de in 1241 gestichte Spermalieabdij, verwoest in 1578-1579. Enkel de abdijhoeve blijft bestaan.
159454	Indicator cartografie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: Rechthoekige site met walgracht aangegeven op de Ferrariskaart

Veldprospecties

70097	Veldprospectie (1958) – Toevalsvondst (1958); NK: 15 meter Onbepaald: sporen van voorhistorische grondbewerking – silexartefacten - aardewerk
-------	--

Geofysisch onderzoek

207002	Geofysisch onderzoek (2008); NK: 15 meter Middeleeuwen: greppel Nieuwe tijd: greppels en paalkuilen
--------	---

Boringen

216567	Boring (2017); NK: 15 meter Middeleeuwen: In boringen 8-13 werd de kasteelgracht vastgesteld. In boring 1 werd de stadsgracht vastgesteld. – In boringen 2-7 werd de tussenwal tussen kasteelgracht en stadsgracht vastgesteld.
--------	--

Metaaldetectie

210272	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter
--------	-------------------------------------

	Vroege middeleeuwen (Karolingische periode): gelijkarmige fibula
211817	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter Late middeleeuwen: mijt in biljoen van 1386- Philips de stoute- 1384-1404
213075	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: deel van paardenhoofdstel
216471	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter Romeinse tijd: 2 halve en 1 volledige munt
217132	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter Late middeleeuwen: pauselijke zegel of bulla
217133	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter Nieuwe tijd: zilveren muntje 1619

Luchtfotografie

153107	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
154513	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur

Onbepaald

32409	Onbepaald; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Site met walgracht
70837	Onbepaald; NK: 150 meter Romeinse tijd: Romeinse weg van Aardenburg naar Oudenburg
71985	Onbepaald; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Site met walgracht
76853	Onbepaald; NK: 15 meter Nieuwe tijd (17 ^{de} eeuw): houten molen

	Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw): stenen molen
--	---

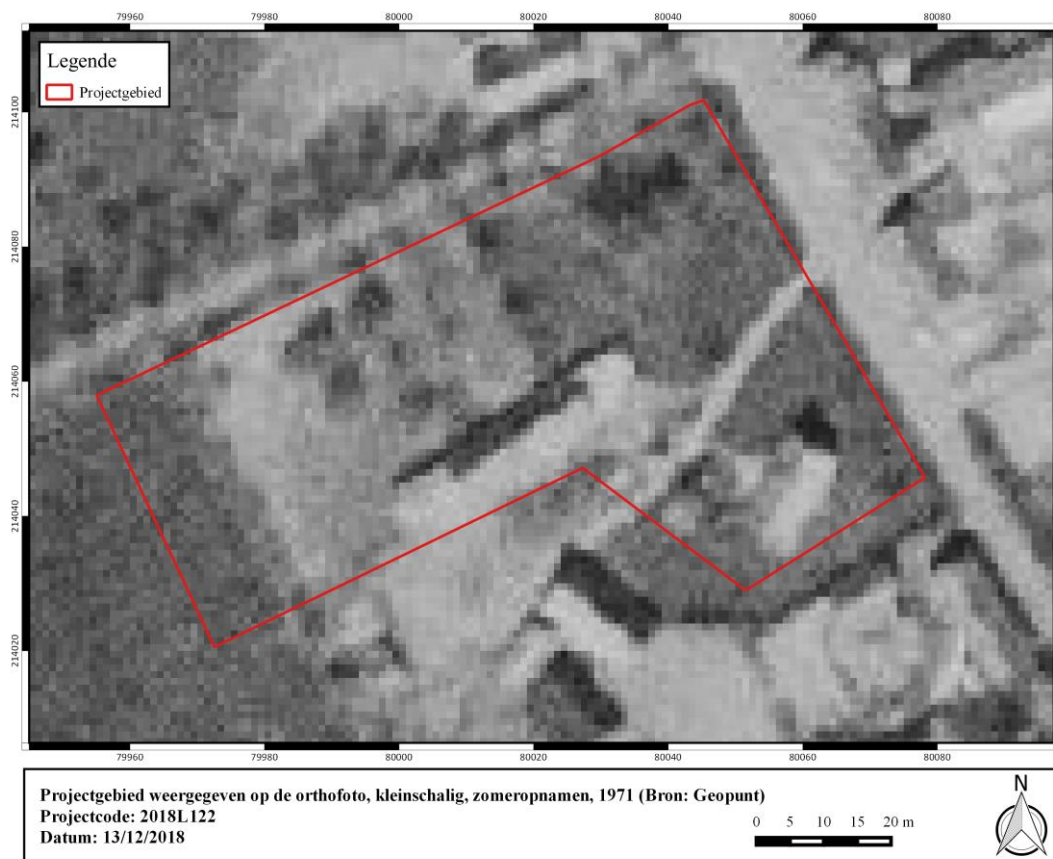

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia.

Thans is 185 m² van het terrein bebouwd, bijkomend is ca. 250 m² van het terrein in gebruik als inrijlaan. De bebouwing neemt de vorm aan van twee bescheiden woonstructuren. Het overige deel van het terrein bestaat uit grasland met verspreide vegetatie in de vorm van struiken en bomen.

Het centrale gebouw was oorspronkelijk omvangrijker in oppervlakte. Tussen de orthofoto's van 2008-2011 en 2017 is te zien dat het westelijk deel van dit gebouw werd gesloopt.

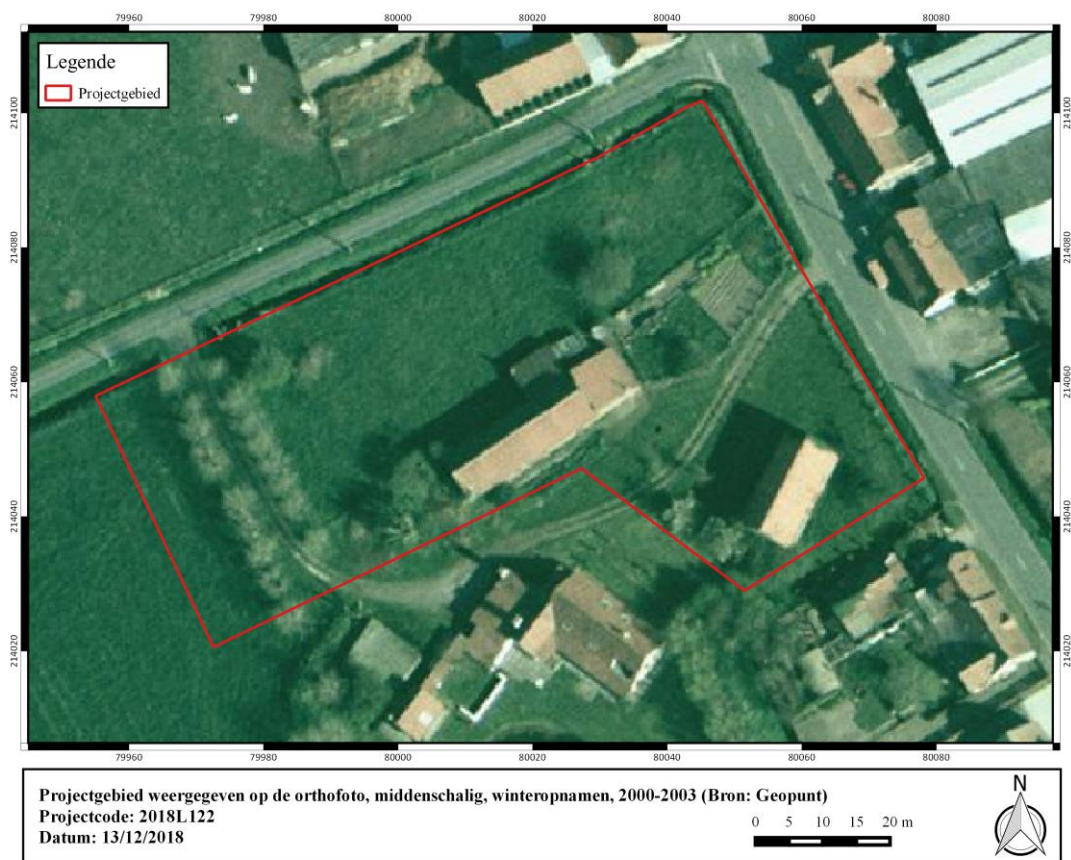

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant een verkaveling aan de kruising van de Brierversweg en Scheewege te Moerkerke, deelgemeente van Damme. Het terrein is ca 0,51 ha groot en ligt heden braak. Binnen de grenzen van het plangebied zijn twee gebouwen aanwezig die worden gesloopt in het kader van de geplande ontwikkeling.

Landschappelijk gezien ligt Damme in de zandstreek binnen de Vlaamse vallei, ten zuiden van de overgang naar de kustpolders. Ten zuiden van het plangebied bevindt zich de uitgestrekte zandrug van Gistel tot Verrebroek, waarop reeds menig relictten uit de steentijden werden onderzocht. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profielopbouw weer van laat-Pleistocene/vroeg-Holocene, eolische afzettingen die rusten op de Pleistocene sequentie. De bodemkaart geeft ten westen van de planlocatie een droge zandbodem aan met bewaarde Podzol. Met betrekking tot het plangebied wordt een bebouwde situatie aangegeven. Op basis van deze landschappelijke situatie, een hoger gelegen, droge uitloper in nabijheid van de kustvlakte, kan uitgegaan worden van een verhoogde verwachting inzake de aanwezigheid van gemeenschappen jager-verzamelaars. De gegevens impliceren daarnaast een relatief oppervlakkige archeologische situatie waarbij eventueel aanwezige artefactensites goed bewaard kunnen zijn en sporen zichtbaar kunnen zijn onder de bouwvoor. Een landschappelijk bodemonderzoek zal in eerste instantie de bodemopbouw en bewaringscondities m.b.t. artefactensites dienen te evalueren. Blijken deze bewaringsomstandigheden gunstig, dan is een archeologisch booronderzoek noodzakelijk.

Historische en cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van het plangebied en de omgeving. Op de Heraldische kaart van het Brugse Vrije is bebouwing weergegeven ter hoogte van het plangebied. De Brierversweg en Scheewege worden reeds vermeld in 14^e-eeuwse historische bronnen. Op de Ferrariskaart is het plangebied in gebruik als weide en zijn verschillende gebouwen afgebeeld. Het 19^e-eeuws kaartmateriaal geeft een quasi identieke situatie weer. Het lijkt er dus op dat het terrein niet bewerkt is geweest sinds de tweede helft van de 18^e eeuw. Ook de orthofotosequentie geeft de voorbije decennia een quasi ongewijzigde situatie weer. Enkel op het jongste luchtbeeld is te zien hoe het grootste deel van het centrale hoevegebouw reeds is gesloopt. Op het plangebied of de directe omgeving ervan zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Enkele honderden meter ten oosten van het plangebied is op het kaartbeeld van de CAI een circulaire structuur aangegeven die gekend is op basis van luchtfotografische prospectie. Mogelijk is deze entiteit te interpreteren als een grafmonument uit de bronstijd (CAI 154513). Verder betreffen gekende vindplaatsen opgenomen in de CAI hoofdzakelijk waarnemingen tijdens werfcontroles door wijlen Yann Hollevoet op het einde van de jaren '90. Deze waarnemingen betreffen in hoofdzaak resten van bewoning uit de Romeinse periode en de middeleeuwen. Ook werden funeraire sporen uit de Romeinse periode onderzocht (CAI 72476). Daarnaast bestaan de gekende waarden enerzijds hoofdzakelijk uit cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht en anderzijds metaaldetectievondsten uit verschillende perioden.

Concreet bestaat de verwachting op het plangebied uit vondsten- en sporenarcheologie. In eerste instantie dienen, door middel van een landschappelijk bodemonderzoek, de bodemopbouw en de bewaringscondities m.b.t. artefactensites op het plangebied geëvalueerd te worden. Blijken relevante bodemhorizonten bewaard is een archeologische boorcampagne, eventueel aangevuld met proefputten in functie van artefacten noodzakelijk. In het kader van erfgoed bestaand uit bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Hillewaert, B. Hollevoet, Y. & Ryckaert, M. 2011. Op het Raakvlak van twee landschappen: de vroegste geschiedenis van Brugge, 175 p.

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

